

De Journalist

Magazine van de VVJ

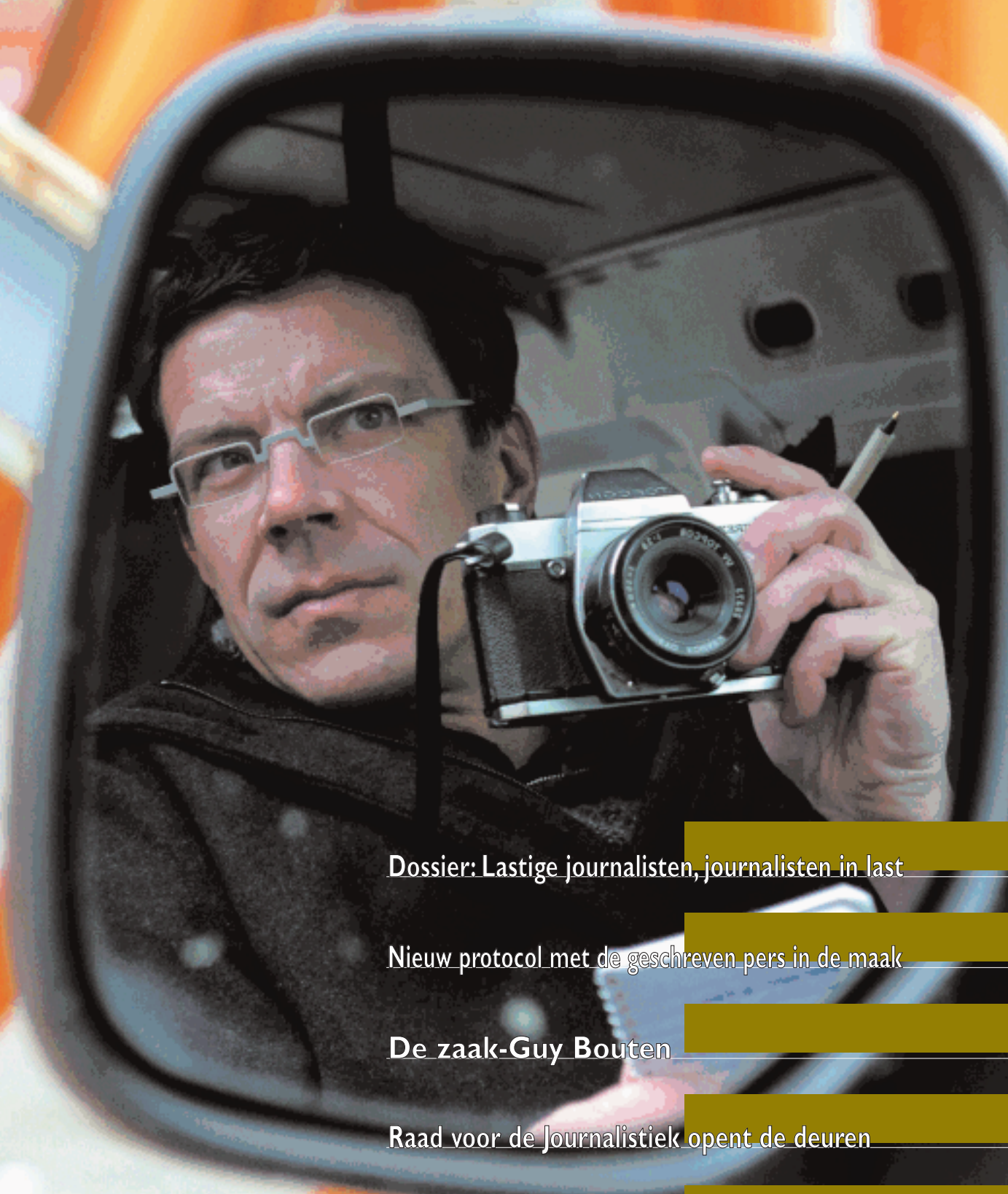
België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgifttekantoor Ieper

Dossier: Lastige journalisten, journalisten in last

Nieuw protocol met de geschreven pers in de maak

De zaak-Guy Bouten

Raad voor de Journalistiek opent de deuren

Mens achter het Nieuws: Annemie Struyf

Inhoud

Van de redactie	3
Actueel	
Nieuw protocol geschreven pers in de maak	4
De Persgroep op buitenlands avontuur	4
Gerommel bij Kanaal-Z	4
De zaak-Bouten	12-13
IPV Antwerpen opent de deuren	16
Raad voor de Journalistiek publiek gelanceerd	17
Forum actualiseert lijst allochtone woordvoerders	14
Dossier: Lastige journalisten, journalisten in last	
Journalist voor de rechtbank in Dendermonde	6
Een BOM onder de journalistiek	7
Gerechtelijke afstapping, met journalist	8
Gerommel tussen pers en politie in Antwerpen	9
Onderzoeksjournalistiek verdient meer respect	10
Eerste VVOJ-congres was succes	11
Mens achter het Nieuws	
De pure emoties van Annemie Struyf	18
Nieuws van de verenigingen	
Vlaamse redacties kiezen VVJ-délégees	5
Gratis Lijnpas in een nieuw kleedje	14
Groepsverzekering beroepsaansprakelijkheid	19
Herrinnering lidmaatschap VVJ	20
Scheef bekeken	5
Onder Embargo	15

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsjournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR en
Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX,
Kim DUCHATEAU,
Marleen FRANSEN,
Wout PITTOORS,
Johan VAN CUTSEM,
Kris VANDERHAEGEN,
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat en

abonnementen

Lisbeth Moons
Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155
1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
avbb@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Believers

Behalve in het Midden-Oosten en in Antwerpen liepen de spanningen de voorbije weken ook goed op in de Belgische perswereld. Inzet van die laatste animositeit was, niet voor de eerste keer, het dossier-Dutroux, de nevendossiers errond, en de precieze rol van de diverse hoofdpersonages (Dutroux zelf en ook Nihoul). Nieuw in vergelijking met de vorige golven van ontzetting is dat nu ook onderzoeksrechter Jacques Langlois in het oog van de storm terecht gekomen is. Want, zo suggereren de believers bij Le Journal du Mardi en De Morgen, Langlois is een door de PSC gearachuteerde lakei van Nihoul die er alles aan heeft gedaan om géén bewijzen te vinden van een pedofiliëtnetwerk rond Dutroux.

Het blijft verwonderen dat een handjevol journalisten zich geroepen voelt om rond dit soort dossiers zo zwaar aan campaigning te doen. In fine draait zo'n zaak toch om feiten - en daarover kunnen redelijke mensen toch niet zo veel van gedachten verschillen? Wordt het niet hoog tijd dat de betrokken believers eens ten volle hun verantwoordelijkheid opnemen, en eindelijk - na eerlijke en volledige vermelding van alle argumenten die Langlois & Co. ook hebben - zeggen wat daar dan zo zinloos aan is.

Intussen spitst zowat de hoofdkritiek van Le Journal du Mardi en De Morgen zich toe op het feit dat Langlois - godbetert - met de pers heeft gepraat. Of althans met enkele concurrerende journalisten. Het verwijt is hypocriet, want zelf werken de believende journalisten ook met informele contacten bij politie en gerecht. Het verwijt is bovendien oncollegiaal en hoogst contraproductief voor de gerechtelijke pers in het algemeen, omdat het journalistieke bronnengeheim ermee compleet aan flarden wordt geschoten. Tot slot gaat ook de vergelijking met de aan de kant gezette Connerotte niet op: als onderzoeksrechter aan tafel zitten met een partij is nog iets helemaal anders dan eens praten met de pers.

Met dergelijke strapatsen van collega's is het niet verwonderlijk dat ook justitie geen respect meer betoont voor het journalistieke bronnengeheim, zoals het Dossier in dit nummer op pijnlijke wijze beschrijft.

Pol Deltour

Foto: Johan Van Cutsem

Nieuw protocol tussen Vlaamse overheid en Vlaamse pers in de maak

Foto: Bert Hulsemans

Mediaminister Van Mechelen bij de opening van het IPV in Antwerpen

In 2003 sluit de Vlaamse overheid een nieuw protocol af met de geschreven perssector. Dat moet twee negatieve ontwikkelingen in de perssector tegengaan: de daling van de krantenverkoop, vooral bij jongeren, en de brain-drain die het gevolg is van het feit dat uitgevers oudere journalisten steeds vroeger laten afvloeien.

Dat kondigde Vlaams minister van Media Dirk Van Mechelen (VLD) op 27 november aan bij de opening van het IPV in Antwerpen. Het huidige protocol werd afgesloten voor de periode 1998 tot 2000, en werd voor de maximaal toegelaten termijn van twee jaar verlengd. In het protocol-1998 engageerde de Vlaamse overheid zich tot een minimale besteding van 100 miljoen BEF aan overheidsadvertenties in de dag- en weekbladen, en tot een jaarlijks krediet van 36,3 miljoen BEF voor digitale inves-

tingen. Ook in journalistenopleiding zou worden geïnvesteerd, maar dat plan raakte tijdens de afgelopen jaren niet geconcretiseerd.

Met het nieuwe protocol beoogt Mediaminister Van Mechelen in essentie "het maatschappelijk vertrouwen in de media en de onafhankelijkheid van de redacties te versterken". De krantenverkoop in België is sinds 1973 aan het dalen; gemiddeld één op vier Vlamingen leest dagelijks nog een krant. De Vlaamse regering wil volgens Van Mechelen dan ook "een actie ontwikkelen om de vrees van jongeren voor de geschreven pers weg te nemen via samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en de mediawereld. Oude en nieuwe media staan naast elkaar, en mogen elkaar zeker niet verdrukken."

Intussen werkt de VJ aan een onderzoeksrapport rond journalistieke opleiding, dat moet toelaten ook hieraan de nodige aandacht te besteden in het nieuwe protocol. Te gelegener tijd zal de VJ de Vlaamse overheid ook nog een lijstje met andere aandachtspunten bezorgen. (PD)

De Persgroep op buitenlandse avontuur

Vier miljoen euro in ruil voor 32 procent van de aandelen van de noodlijdende Nederlandse krant Het Parool. Met dat bedrag heeft De Persgroep (De Morgen, Het Laatste Nieuws) haar eerste buitenlands avontuur ingeluid. Het ging al een tijdje niet goed met de voormalige verzetskrant, vorig jaar werd er een verlies van 2,5 miljoen euro geboekt. Teveel van het goede, zo vond uitgever Perscombinatie Meulenhoff (PCM) die ook de Volkskrant, NRC Handelsblad, Trouw en Algemeen Dagblad uitgeeft. Na enkele geheime bijeenkomsten, onder meer in een hotel in Breda, werd uiteindelijk een deal met De Persgroep beklonken.

De Persgroep investeert 4 miljoen euro in de krant en treedt op als uitgever. Volgens topman Christian Van Thillo omdat er van de Amsterdamse stadskrant wel degelijk iets te maken valt. Volgens de Nederlanders omdat De Persgroep in Vlaanderen bewezen heeft een

noodlijdende krant als De Morgen weer op het rechte spoor te krijgen. Eens de overeenkomst principieel rond was, dansten de Parool-redacteuren letterlijk op tafel. Maar hoelang dat zal duren is zeer de vraag. Want, ondanks het verse kapitaal zullen er op de redactie 25 vaste banen sneuvelen en, zo wil het gerucht, kondigen er zich een aantal ingrijpende maatregelen aan.

Het zou wel eens kunnen dat er op allerlei manieren naar redactionele synergieën gezocht wordt. De voorbije veertien dagen werden er door een delegatie van Parool-redacteuren al beleefdheidsbezoeken afgelegd aan de redacties van Het Laatste Nieuws en De Morgen. Op welke wijze die krant in de toekomst nog gebruik zal maken van het buitenlandse correspondentennetwerk van de Volkskrant, is een vraag die openlijk aan de orde is. (KV)

Kort kort kort

VBJ organiseert XII-de Fotopersprijs Vlaanderen. Opnieuw zijn negen prijzen voorzien, van telkens 700 Euro. Deelnemers kunnen hun werken op 17, 18 of 19 januari 2003 binnenbrengen op het Eurotel, Copernicuslaan 2 in Antwerpen. Opsturen voor die datum kan ook.

Gerommel bij Kanaal Z. Kanaal Z mag dan door Roularta en een pakje sponsors van de ondergang zijn gered, op de redactie van de zakenzender was de spanning de voorbije weken te snijden. Veel had te maken met een krachtmeting tussen Johan Op de Beeck, die zowat alle leidende bevoegdheden naar zich toetrok, en Karel Cambien, die zich opwierp als vertolker van de redactionele belangen. Zo mag het

productiehuis van Op de Beeck, Turnkey, van meet af aan ook de publieportages maken die de sponsors krijgen op Kanaal Z. Daarmee wordt de scheiding tussen redactie en publiextra op de proef gesteld, vrezende journalisten. Karel Cambien kreeg van Roularta-baas Rik De Nolf intussen een andere baan aangeboden binnen de mediagroep.

Wout Pittoors overleden. Vlak voor het afsluiten van deze editie vernemen we het overlijden van Wout Pittoors (58), medewerker aan dit blad. Tot aan zijn pensioen werkte Wout voor Elsevier, Trends, De Vooruit/De Morgen, en Belga. Bij deze biedt De Journalist aan familie en nabestaanden zijn meest gemeende gevoelens van spijt en deelneming aan.

Vlaamse redacties kiezen nieuwe VVJ-délégees

Algemene vergaderingen én bestuursverkiezingen VVJ en AVBB op 22 februari 2003

Een aantal Vlaamse redacties heeft de voorbije weken nieuwe VVJ-afgevaardigden verkozen. Deze délégees vervullen een brugfunctie tussen hun redactie en het Nationaal Secretariaat van de Vlaamse Vereniging van beroepsjournalisten (VVJ). Voor de beroepsjournalisten op hun redactie vormen zij vanaf nu een aanspreekpunt in verband met erkenning en persdocumenten, arbeidsstatuut, aansprakelijkheid en dies meer. Het VVJ-secretariaat roept zeer binnenkort alle nieuwe délégees rond de tafel voor een round-up.

Overigens vinden op zaterdag 22 februari 2003 de traditionele jaarvergaderingen van de VVJ en de AVBB plaats. Bij die gelegenheid wordt ook de vierjaarlijkse verkiezing van een nieuw bestuur georganiseerd. Kandidaturen voor het voorzitterschap of andere bestuursmandaten van de VVJ blijven absoluut welkom !

Hier volgt de lijst van de tot dusver verkozen en bekrachtigde nieuwe VVJ-délégees:

- Het Laatste Nieuws: Dirk Coosemans en (plv.) Kurt Coopmans
- De Nieuwe Gazet: Philippe Truyts en (plv.) Dimitri Antonissen
- Gazet van Antwerpen: Guido Roelants en Johan Van Geyte, (plv.) Roger Van Houtte en Koen Verstraeten
- Het Belang van Limburg: Jan Colla en Els De Bodt, (plv.) Luc Standaert en Guido Cloostermans
- Sanoma Magazines: Herwig Pee
- De Krant van West-Vlaanderen: Patrick Demarest
- VTM: Steven Decraene en (plv.) Eva Peeters
- Radio 4 FM: Jeroen Vermeiren

(PD)

Scheef bekeken

"Alle bladen hebben ruimte te vullen. Wie daar handig op inspeelt, lukt het zeker om zijn hoofd naar believen in de krant te krijgen."
Media-adviseur Bob in 't Hout in zijn pas verschenen boek 'Professioneel optreden in de publiciteit'

"De programmatie van de televisiestations bepaalt waarover de verkiezingen gaan. Die rol wordt nog groter dan vroeger."
Federaal vice-premier Johan Vande Lanotte (SP.A) in De Standaard van 23 november 2002

"Omdat ik het kotsbeu ben de dictatuur van de eindredacteuren in de Vlaamse schrijvende pers te blijven ondergaan, omdat zij denken alles en nog wat aan teksten te mogen veranderen, geef ik geen interviews meer. Ik kan toch niet iedere keer, voor elk zin, een recht van antwoord vragen ? Saluut."
Johan Leman, directeur van het Centrum voor Kansengelijkheid en Racismebestrijding, in een lezersbrief in Knack van 13 november 2002

"De angst voor uitsluiting is de achilleshiel van de Belgische pers. En daar spelen de politici actief op in."
Caroline De Gruyter, journaliste NRC Handelsblad, over de moeizame verhouding tussen politici en media in België

"(Axelle Red) mocht van Phara de Aguirre zonder weerwoord vertellen dat 'politiekers liegen' (...) Natuurlijk zijn er politici die liegen en bedriegen. (...) Maar om zo maar algemeen te stellen dat het allemaal bedriegers zijn, zonder weerwoord van een van onze meest alerte interviewsters ?"
Tessa Vermeiren in Weekend Knack van 27 november 2002

"Ze likt aan haar vinger en spreidt haar benen. Ze schuift de natte vinger onder het laken omlaag; haar andere hand trekt de lippen vaneen. Als ze, in het vinnige ritme van de negende, aan haar daad van zelfheiliging begonnen is, ontsnapt de slaper naast haar een zo krachtige snork dat zijn hele lijf ervan beeft."
VRT-televisiejournalist Bavo Claes in een voorpublicatie, in Menzo van november 2002, uit zijn nieuwe roman die volgend jaar verschijnt.

"Bij Wyndaele was het altijd toffe jongens onder mekaar. Bij herhaling stelde hij niét de vragen die zich opdrongen. Bewust. Hij verkiest het goeie sfeertje boven de relevantie. Hij is een entertainer. Uytterhoeven zit ook vol grappen en grollen, maar is directer, meer ter zake, meer journalist."
Jaak Vandyck in Gazet van Antwerpen van 25 november 2002

"Mijn advies is altijd: meng het commerciële niet al te zeer met het inhoudelijke. Zowel bij televisie als bij de bladen probeer ik dat te vermijden."
Christian Van Thillo, eigenaar van kranten, magazines en omroepen, in Humo van 19 november 2002

"Ik heb maar één kind, dat nog geen drie jaar is, en dus weet ik nog maar heel recent dat een familieleven ook wel wat van je eist. Als ik bedenken dat ik veertien jaar lang zoveel gevraagd heb van medewerkers die soms al drie kinderen hebben... (...) Sinds maart ben ik veertig, en ik merk dat ook wel in mijn werk. Het ritme wordt anders, trager soms. En het is ook onvermijdelijk dat je, na al die jaren, soms een déjà vu hebt. Dat je denkt: dat heb ik al iets te vaak gedaan."
Christian Van Thillo, grooteigenaar van media, in hetzelfde Humo-interview

"Ik heb ooit een geslaagde cartoon over kardinaal Danneels afgeleverd, die tot mijn verbazing werd gepubliceerd. Een week later werd een cartoon over de paus geweigerd. Men wilde wel één, maar niet twee weken achtereen een redacteur aan de telefoon zetten om boze reacties op te vangen."
Marec, cartoonist bij Het Nieuwsblad en Dag Allemaal, in De Morgen van 18 november 2002

Dossier: Lastige journalisten

Lastige journalisten, journalisten in last

De verhouding tussen pers en justitie zit weer in een diep dal. Op dit moment lopen correctionele processen tegen journalisten in Dendermonde en Brussel. De Antwerpse politie weigert omzeggens nog informatie door te spelen aan de pers. Nooit voorheen werden zoveel gerechtelijke afstappingen op redacties genoteerd. En intussen dreigt een wetsontwerp dat eerstdaags op de agenda staat in de Senaat, de repressieve actiemogelijkheden van politie en justitie - ook tegen de media - nog te vergroten. In dit Dossier een analyse van de diverse bedreigingen. Met natuurlijk ook aandacht voor de tegengzetten die vanuit journalistieke hoek worden gezet. Want, zoveel is wel duidelijk, compleet rechteloos is de pers in haar gedoemde haat-/liefde-verhouding met justitie gelukkig niet.

Op lekken jagend parket vervolgt agenten en journalist

Procureur Dendermonde zelf gedagvaard als getuige

Binnenkort, op 16 december, beleeft zelfstandig beroepsjournalist Marc Goossens (36), uit Dendermonde, de ultieme nachtmerrie van iedere faits divers-verslaggever. Samen met twee mannen van de lokale politie, moet hij correctioneel terecht staan in een dossier over "schending van het beroepsgeheim".

Jan Backx

De raadsman van journalist Goossens, Jef Vermassen, gaat alvast voor een mooie primeur zorgen, door niemand minder dan procureur Christian Dufour zelf - de grote baas van het Dendermondse parket - naar de getuigenstoel te roepen.

In zijn verbeten ijver om te achterhalen wie in een "warme periode" nu juist wát heeft gezegd aan de journalist, deinsde het gerecht er niet voor terug een zogenaamde uitdraai te laten maken van diens telefoon en gsm-verkeer. Marc belt nogal wat af... Veel van zijn contactpersonen werden - na enkele mooie verhalen in de krant - verhoord. Maar de titularis van één welbepaald privénummer, uit Destelbergen, met wie de geviseerde journalist toch ook een paar maal had gebeld, werd niet benaderd, laat staan op de rooster gelegd. Dat geheimzinnig privénummer laat de telefoon rinkelen ten huize van... procureur Dufour himself. Om het beeld van de beroepsmatige telefonades van Marc Goossens compleet te maken, mogen de toelichtingen van de grote parketbaas zeker niet ontbreken, stelt de verdediging nu resoluut.

De steen kwam in de kikkerpoel terecht, toen op 4 januari 2000 in Het Laatste Nieuws een bericht verscheen over een zware jongen, die aan de politie van Dendermonde had opgebiecht dat hij meer afwist van de inbraak met brandstichting in het Gentse Gerechthof. Mooi primeurtje van Marc Goossens, dat allerminst kon worden gewaardeerd door de Gentse onderzoeksrechter Van Damme. Hij was gelast met het onderzoek naar die kraak maar had van de politie van Dendermonde nog niets vernomen over het oppakken van een loslippige betrokkene. Je zou als onderzoeksmagistraat voor minder je ochtendkoffie tegen het behang spuwen.

Comité P

Het vervolg laat zich raden: een zoveelste uitgave van de operatie Zoek

het Lek kwam op gang. Het telefoonverkeer van de bvba "Marc Goossens Persbureau" tussen 1 december 1999 en 15 januari 2000 werd uitgevlooid en zijn faits divers-artikelen uit die periode werden grondig bestudeerd. Wie kon Marc wát hebben verteld en wie had daarbij het beroepsgeheim geschonden? Een overval met geweld op een frituur in Schoonaarde gaf meteen een onvervalst Belgisch cachet aan het speurwerk. Twee plaatselijke politiemannen kwamen in het vizier... Aha, waren er misschien vriendschapsbanden met de journalist? Het gerecht, dat van nature nogal blind is voor de buitenwereld en moeilijk kan vatten dat een sjoemelend zakenman 's avonds na een operavoorstelling ook best een amicaal praatje kan maken met een hoge magistraat, zonder dat daarbij noodzakelijkerwijze hand- en spandiensten ter sprake komen, liet zijn troepen los op het trio.

Op 29 juni 2000 klopten speurders van de dienst enquêtes van het Comité P gelijktijdig aan bij zowel Marc Goossens als bij de twee agenten. Er werd gepeild naar hun onderlinge relaties en bij de huiszoeking werd vooral gezocht naar eventuele scanners. De agenten hadden er ieder eentje in huis, en die fanatieke vorm van beroepsijver kon het parket niet appreciëren. Helemaal geen scanner bij Marc Goossens. Hij verklaarde dat hij zijn lesje wel had geleerd, na zijn veroordeling in 1992 voor het bezit van zo'n af luister toestelletje.

Een halve maand na het eerste bezoek stond het Comité P alweer op de stoep bij Marc. Om nog maar eens - vergeefs - te komen snollen naar de vermeende scanner. Eén van de agenten zou namelijk hebben verklaard dat hij zijn illegaal toestelletje van de journalist had betrokken. De zoeking kreeg Sherlock Holmes'achtige trekjes toen zelfs faxberichten uit de open haard werden gevist.

Dossier: Lastige journalisten

Krijgsraad

Marc Goossens heeft altijd duidelijk laten verstaan dat het gerecht van Dendermonde totaal fout zit met zijn verdenkingen tegen de twee agenten. Dat leverde hem een derde bezoek op van het Comité P, ditmaal op 4 april 2002. Ondertussen was krijgsraad gehouden met Hans Deridder, chef nieuws van "Het Laatste Nieuws", in wiens opdracht Goossens een aantal taken uitvoert, en Pol Deltour van de AVBB/WVJ. En vanuit de Dendermondse Perskring was ook al een klachtenbrief naar de minister van Justitie verstuurd.

Marc Goossens hield in afwachting van de eventuele behandeling voor de

rechtbank de kaken opeen en liet enkel nog krachtig verstaan dat hij zwaar tilt aan de uitdraai van zijn telefoonverkeer, wat hij beschouwt als een manifeste schending van zijn bronnengeheim. Voorts voelt hij zich geschaad in zijn broodwinning en goede faam. De verhoren en huiszoekingen deden hem tijd en inkomsten verliezen. Op de correctionele zitting van 16 december roept de verdediging niet alleen procureur Christian Dufour op als getuige maar ook Hans Deridder (HLN), Olivier Van Raemdonck (hoofdredacteur van de regionale tv-zender Kanaal 3, met wie Marc Goossens recent een contract afsloot voor het verzorgen van faits divers) en Pol Deltour (AVBB/WVJ).

Wetsontwerp bijzondere politiemethoden legt BOM onder journalistiek

Pol Deltour

Een journalist die gebruik maakt van informele bronnen, kan op diverse manieren door justitie worden lastig gevallen. De meest onschuldige manier is nog dat een gerechtsfunctionaris hem gewoon vraagt wie bepaalde informatie naar hem heeft gelekt. Gelet op het principe van het bronnengeheim, dat door de Raad van Europa formeel is erkend (zie www.humanrights.coe.int/media), komt het de journalist dan heel gewoon toe de kaken stevig op elkaar te houden.

Meer dan eens gaat het gerecht echter over tot een krachtmeting. Dan kleeft men op de houding van de journalist strafrechtelijke kwalificaties als 'medewerking aan de schending van het beroepsgeheim' (zie Marc Goossens) of 'heling van gestolen of verduisterde documenten'. Op basis hiervan ging het gerecht reeds enkele keren over tot de gerechtelijke aanhouding van een journalist. In 1985 overviel dit Humo-journalist Martin Coenen. Van recentere datum is de arrestatie voor enkele dagen van Het Laatste Nieuws-reporter José Masschelin.

In nog enkele andere gevallen dreef justitie haar lekkenjacht door tot het bittere eind, en dagvaardde ze de journalist voor de correctionele rechtbank. In 1870 reeds werd een journalist die weigerde zijn bronnen prijs te geven veroordeeld voor het weigeren van een getuigenis in het kader van artikel 80 van het Wetboek van Strafvordering. Een recentere precedent, uit 1981, is de veroordeling van Jean-Claude Garot, hoofdredacteur van het intussen ter ziele gegane weekblad Pour voor de heling van geheime documenten. Het ging om Interpoltelexen. En nu is er dus het Dendermondse proces tegen Marc Goossens van Het Laatste Nieuws. Het lijdt geen twijfel dat een eventuele veroordeling van Goossens door het Europese Mensenrechtenhof (EHRM) in Straatsburg allerminst zou worden geapprecieerd.

Heimelijk

Minstens even bedreigend voor het journalistieke bronnengeheim zijn nog diverse onderzoekstechnieken die politie en justitie alsmaar meer inzetten bij het opsporen van lekken. Zo kent België intussen

een hele geschiedenis van huiszoekingen op redacties en bij journalisten thuis, over het algemeen gepaard met inbeslagnemingen van een pak journalistiek materiaal. Rond een van die gerechtelijke zoekacties loopt op dit eigenste moment een principiezaak voor het EHRM in Straatsburg. Het gaat overigens om een Belgisch dossier, dat door de AVBB mee is gelanceerd. Het arrest wordt een dezer dagen verwacht.

Nog gevaarlijker, want nog heimelijker, zijn de zogezegde 'bijzondere' opsporingsmethoden (BOM) die politie en gerecht in hun arsenaal hebben, denk aan telefoonregistraties, observaties, infiltraties of het werken met (anonieme) informanten. Een wetsontwerp hieromtrent dreigt uitgerekend vandeweek door de Senaat goedgekeurd te worden, zonder dat er enig politiek weerwerk of media-aandacht aan wordt besteed. Het wetsontwerp legitimeert de toepassing van BOM op zeer ruime schaal, ook in het kader van informatielekken naar de pers.

De N-VA van Geert Bourgeois diende onlangs een wetsvoorstel in tot verankering van het journalistieke bronnengeheim in de Belgische wetgeving, maar voor Justitieminister Verwilghen (VLD) is het item allerminst prioritair.

Dossier: Lastige journalisten

'Meneer de syndic, we hebben u nodig voor een afstapping ...'

Zelfstandig gerechtsjournalist Freddy Kempeneer pioniert op delicaat terrein

Jan Backx

Foto: Johan Van Cutsem

Het gerecht dat, als het op werkbezoek gaat bij een redactie of een journalist, een representatieve figuur uit de perswereld meeneemt om erop toe te zien dat alles hoffelijk en deontologisch correct verloopt... Het is een tamelijk recente ontwikkeling, waarmee in Brussel wordt gepionierd. De analogie met de gang van zaken aan de

balies ligt voor de hand. Daar is het voorgeschreven dat de stafhouder aanwezig moet zijn, telkens het gerecht op huiszoeking gaat in een advocatenkantoor. In de relatie pers-gerecht ontbreken zo'n stringente regels. Het initiatief vanuit het Brusselse gerechtshof hoort dan ook thuis in de rubriek originele ideeën die waardering verdienen.

Zelfstandig beroepsjournalist Freddy Kempeneer (44), roerganger van het agentschap 'Persinfo' en syndic van de hoofdstedelijke gerechtelijke verslaggevers, werd door de goden uitgekozen om de eerste stappen te zetten als deontologische pottenkijker. De goden waren aanvankelijk terug te brengen tot één Brussels onderzoeksmagistraat:

"Zekere dag kreeg ik een telefoontje van het kabinet van onderzoeksrechter Bruno Bulthé", vertelt Freddy Kempeneer. 'Meneer de syndic, we hebben u vandaag nodig voor een afstapping...' Details over de zaak werden mij niet verstrekt. Alleen een uur van samenkomen aan het Gerechtshof. Pas toen ik samen met speurders en magistraten in een eivolle dienstauto zat, kreeg ik te horen waarheen de tocht leidde: de redactie van Het Laatste Nieuws in Kobbegem. Die krant had net de inhoud van een veelkleurige brief gepubliceerd, die uit de pen was gekomen van Andras Pandy. Onderzoekrechter Bruno Bulthé wou dat document graag toevoegen aan zijn al rijkgevolgd Pandy-dossier. De afstap verliep rimpelloos. Het gevraagde document werd netjes meegegeven. En ik beleefde een merkwaardige persoonlijke primeur."

Werd je niet getrakteerd op een storm van verontwaardigde reacties uit het wereldje van de gerechtelijke verslaggeving ?

"Absoluut niet. Ik kreeg wel veel uiterst nieuwsgierige collega's aan de lijn, die wilden uitvissen hoe zo iets concreet in zijn werk gaat. Je kan er inderdaad geen boeken op naslaan. Wettelijk is er helemaal niets geregeld ! Dat geldt ook voor het begrip syndicus. Eigenlijk ben je alleen maar een makkelijk vindbaar aanspreekpunt, dat – omgekeerd – zoveel mogelijk de belangen van zijn confraters moet behartigen. Je bent een soort maître d'hôtel, als bij grote processen de zitjes voor de pers en de camerastandpunten moeten worden toegewezen. Maar garant staan voor de deontologie die à l'confraters in de ogen van de magistratuur zouden moeten naleven, is een sheriffrol die menselijk niet in te vullen is."

Hoe vaak is Freddy al op pad geweest als waarnemer ?

"Een vijftal keer in vier jaar. Pandy bracht wel wat werk op de plank. In dat dossier heeft het Brussels gerecht me ook nog enkele malen gemobiliseerd om bij VTM aan te kloppen. En heel recent was ik getuige van de afstap bij de redactie van Telefacts om er de beeldbanden op te vragen van de undercover reportage rond een pedofiel die per e-mail contact had gelegd met een jong meisje."

Nooit stevige conflictsituaties beleefd ?

"Aanvankelijk is er altijd wel wat weerstand van de redactiechefs. Het hoort allicht bij het rollenspel. Je als journalist niet meteen laten overdonderen. Laten verstaan dat onze gilde ernstig moet worden genomen..."

Is het voor een syndic een nuttige bezigheid ?

"Ik vind dat wel, ja. Het is een teken van respect en het neutraliseert het risico op cowboy-achtige uitschuiers van al te aanmatigende speurders. Anderzijds wil ik niet verhehlen dat het voor de uitverkorene die mee op afstap mag, lang niet altijd een pretje is. Zeker als je zoals ik in een zelfstandig statuut zit en je eigen persbureau draaiend moet houden. Per gerechtelijke uitstap ben je toch makkelijk een uur of drie-vier kwijt..."

Is er iets wat volkomen ongeschonden moet blijven in de huidige experimentele paringsdans tussen de magistratuur en de afgezant van onze beroepsgroep ?

"Zeker en vast ! Het bronnengeheim, dat moet absoluut onaantastbaar blijven !"

Dossier: Lastige journalisten

'Goedemorgen, vandaag is er géén nieuws'

Redt overleg de Antwerpse stellingenoorlog tussen pers en politie ?

Jan Backx

Begin augustus staat in de Antwerpse editie van Het Nieuwsblad én in het streekkrantje 'De Polder' een heel braaf stukje over Ilse, een 35-jarige ex-Sabienne die als onthaalmedewerkster een nieuw emplooi heeft gevonden bij de politie van Antwerpen-Berendrecht. Het duurt niet lang of de noordelijkste post van de stedelijke politie wordt getroffen door de banbliksems van het hoofdcommissariaat. Wát, pràten met de pers ? Zo'n lichtzinnigheid kan niet worden getolereerd ! Exact in dezelfde periode onthult korpschef Luc Lamine (auteur van de bestseller 'Samen Veilig') het "nieuw communicatieplan" voor de interne en externe contacten van de stedelijke politie. Blijkbaar geen succes, want sindsdien draaien de perscontacten vierkant, zo jammeren de faits divers-journalisten van de Antwerpse media in koor.

Tandenknarsend werd de laatste weken uitgekeken naar het hopelijk soelaas brengend monsteroverleg, dat op 10 december (verschijningsdatum van dit nummer van 'De Journalist') moet plaatshebben tussen politie, media, stadsbestuur én parket.

"Het communicatieplan van de politie is een te nemen of te laten eenzijdig dictaat", zegt Kurt Tuerlinckx, onder-voorzitter van de VJ Antwerpen-Limburg. "De politie wil eerst en vooral haar interne informatieverwerking verbeteren en beweert daardoor geen volk te hebben om de traditionele dagelijkse persbriefings te verzorgen."

De redacties kijken al maanden sip. Journalisten worden nog hooguit wekelijks of veertiendaags uitgenodigd, telkens de stedelijke politieleiding oordeelt dat er iets positiefs in het zonnetje moet worden gezet. "Pure hoera show ! Daar doen we niet aan mee", grommen de schaars overgebleven anciens uit de gebroken-armen-en-benen-rubriek. Wie tussendoor iets verneemt dat het natrekken waard is, staat bij de politiewoordvoerder voor een Berlijnse muur – en dan nog enkel tussen 9 en 5 ! Vraagt een journalist: "We vernemen dat er vijf man opgepakt zijn bij een pro-Palestina betoging aan de drukste Delhaize van de stad ?". Antwoord van de voorlichter: "Dat is geen prioriteit voor de politie." Zelfs de tips van de eigen korpschef, die 's avonds in de coulissen van de gemeenteraad opschept over de helikopter-patrouilles boven de stad, kunnen de voorlichters nauwelijks tot uitleg verleiden. "Die twee arrestaties dank zij de heli ? Jaaaar, die hadden te maken met minderjarigen. Daar is dus geen boodschap aan."

Ondertussen loopt bij de redacties wel dagelijks een informatieverstrekking politie-mailtje binnen. Vaak zijn ze héél bondig: "Vandaag is er geen nieuws te melden." Heel aannemelijk natuurlijk voor de grootste stad van Vlaanderen, waar volgens dorpingen het onveiligheidsgevoel en de verkeersagressie werden uitgevonden.

De Antwerpse pers stak de koppen bijeen. VJ-voorzitter Raymond De Craecker stuurde een beleefde brief naar het college. Er kwam geen antwoord. Flink boos ging Gazet van Antwerpen de schaarse "hoera-briefings" boycotten. Het leek allemaal boter aan de galg. In november werd dan maar beslist tot het samenroepen van het monsteroverleg, dat op 10 december moet plaatshebben. Met parket én stadhuis (burgemeester plus de schepenen voor veiligheid én communicatie) méé aan tafel, want de journalisten willen beletten dat de zwarte piet in de patstelling pers-politie naar anderen zou worden doorgeschoven.

De journalistenvereniging gaat niet met lege handen naar het beraad. Kurt Tuerlinckx wil er een ballonnetje oplaten over vormingssessies voor beginnende journalisten, die zich in de materie politie en parket moeten inwerken.

Intussen blijven de grimmige commentaren niet van de lucht. "Verwerpelijke Pravda-berichtgeving", zo luidt een van de scherpere vergelijkingen. En nog een oprisping: "De politietop kàn gewoon niet tegen kritiek. Ze stelt zich veel allergischer op dan politici !" Vreemd toch, dat zo'n stellingenoorlog losbarst in een tijdperk dat het politiekorps wordt geleid door een man die zèlf vanuit de voorlichting is doorgegroeid. Aan een Antwerps politiek boegbeeld wordt in verband hiermee de volgende uitlating toegeschreven: "Nooit geen woordvoerder meer aan het hoofd van onze politie !"

Maar misschien zien de klagers het allemaal wat te zwart in, en wordt er ten onrechte met zoveel modder naar de Antwerpse politiewoordvoerder gegooid ? Ik wil dan ook graag een reactie van die man, en bel hem braaf op, 's morgens tijdens de diensturen. De telefoniste zit in een netelig parket. Ai, de woordvoerder is er niet. Er wordt overlegd met een meneer op de achtergrond. Nee, ook de korpschef is er niet. Ik leg exact uit wat ik wil en dring er op aan dat de woordvoerder me belt om het politieklokje eens helder te laten luiden. Het gsm-nummer wordt foutloos genoteerd. Ja, ik mag erop rekenen. Tot vandaag blijft het oorverdovend stil...

Dossier: Lastige journalisten

Een pleidooi voor diepgravende journalistiek

Ides Debruyne – Fonds Pascal Decroos

Mark Elchardus toonde met een recent onderzoek aan dat het maatschappelijk wantrouwen van de Vlamingen in de pers sinds 1996 gestaag aan het dalen is. In vergelijking met andere instellingen bengelen de media zelfs helemaal onderaan. Slechts 15,7 procent van de Vlamingen heeft nog vertrouwen in de waakhond van de democratie.

Niettegenstaande de veelheid van media, blijkt dat de burger zich vandaag onvoldoende geïnformeerd voelt. En dit uitgerekend nu de toenemende mondialisering, bureaucratisering en allerlei internationale juridische en politieke ontwikkelingen de maatschappij steeds complexer maken. De journalistieke praktijk van 'neutrale' registratie en observatie schiet duidelijk tekort. Hoe dat komt?

Diepgravende journalistieke verslaggeving is geen prioriteit binnen de redacties.

Dit kwam tot uiting in een rondvraag georganiseerd door de Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ), die ondermeer dankzij de steun van het Fonds Pascal Decroos (FPD) het daglicht zag. Uit de genoemde enquête bleek dat geen enkele Vlaamse redactie beschikt over een volwaardige 'onderzoeksceel'. Het argument van hoofdredacties is dat ze onderzoeksjournalistiek niet kunnen betalen. De hoofdredacties hebben ook schrik van het risico. Het kan immers zijn dat na een grondig onderzoek geen resultaten komen bovendien.

Een voor de hand liggende 'kostendrukker' is 'samenwerking'. In de conclusies bij de VVOJ-bevraging staat hierover het volgende: "Haast nergens is sprake van een structurele samenwerking tussen diverse media of redacties. Daaraan wordt ook niet gewerkt. Niettemin denkt men wel dat een bundeling van krachten de kans vergroot om dossiers boven tafel te krijgen. Maar het probleem is het delen van de primeur."

'De crash van Sabena', geschreven door twee VTM-journalisten en een De Morgen-journalist en gefinancierd door het FPD bewijst dat dergelijke samenwerkingen best wel kunnen. Maar in plaats van samen te werken, bekampen journalisten elkaar liever en tasten elkaars geloofwaardigheid aan. Ze beschimpen elkaar in hun columns en ondermijnen zo de geloofwaardigheid van de pers in het algemeen.

Redacties beschikken niet over een batterij onderzoekers om een multinational het vuur aan de schenen te leggen.

Computer Assisted Reporting (CAR) kan hier een belangrijk hulpmiddel zijn. Helaas is CAR in Vlaanderen onbekend. De VVOJ wil de kennis en vaardigheden op dit terrein bij Nederlandse en Vlaamse journalisten verspreiden. Ze zegt hierover: "Bij Computer Assisted Reporting gaat het om het inzetten van informatietechnologie bij de nieuwsgaring: het zoeken, verzamelen, archiveren, ordenen en analyseren van informatie. Dat vergt in veel gevallen andere programma's dan een tekstverwerker."

Journalisten die zich bezig houden met multinationals of internationale politiek doen er best aan om een internationaal netwerk van contacten op te zetten, teneinde goedkoop en snel aan de juiste informatie in de diverse landen te geraken. De VVOJ is ook daar een aanzet toe.

De Europese politiek is nog zo'n domein waar internationale samenwerking onontbeerlijk is. Heel wat wetteksten op federaal of regionaal niveau zijn omzettingen van Europese richtlijnen, wat die laatste heel bepalend maakt voor ons dagelijks leven. Kranten kopen wel artikels van buitenlandse collega's en publiceren die integraal. Waarom zouden journalisten dan over de grenzen heen niet kunnen samenwerken aan één en het hetzelfde dossier!? Door duidelijke afspraken te maken en de kosten te delen moet het mogelijk zijn om over de Europese besluitvorming diepgravende analyses te maken.

In Vlaanderen blijken de meeste journalisten afhankelijk te zijn van 'lekker' en informatie 'off the record'.

Artikels worden geschreven op basis van een interne nota of iemand die soms met minder goeie bedoelingen informatie lost. In deze sfeer zijn de media de dienstmaagd van de politiek of de bedrijfsweld.

Er bestaan andere methodes en bronnen om informatie te vergaren. Omtrent de overheid is er zoiets als de Wet op de Openbaarheid van Bestuur (WOB). Vlaamse journalisten maken nooit gebruik van de WOB. In Nederland daarentegen wordt er dagelijks 'gewobt'. Door informatie langs officiële weg te verzamelen en artikels te baseren op officiële documenten kan de journalist onafhankelijker opereren. De artikels steunen dan niet op 'verklaringen' van anonieme getuigen maar op officiële overheidsdocumenten. Elke artikel wint aldus aan geloofwaardigheid. Het rapport van de VVOJ hierover: "De WOB in België is een moeilijke zaak. Al was het maar door de vele beleidsniveaus met elk een eigen wetgeving, negen in totaal. Het is misschien daarom dat er niet zoveel gebruik gemaakt wordt van deze regeling."

Komt het de politici niet toe om de gebruiksmogelijkheden van de WOB efficiënter te organiseren? Ook al is dergelijke openbaarheid van bestuur is natuurlijk iets heel anders dan de 'open debatcultuur' of het 'e-government' waar deze regering zo prat op gaat... Journalisten maken evenmin gebruik van de informatie die het Nationaal Instituut voor de Statistiek (N.I.S.) aanbiedt. En dan zijn er ook nog de archieven van gemeenten, ministeries, de Kamer, buitenlandse overheden, het kadaster, de kamer van koophandel...

Een democratie is gebaat met degelijke, onafhankelijke en betrouwbare informatie. Het is van groot belang dat de burger terug vertrouwen krijgt in de vierde macht. Een professionele pers kun je afmeten aan de mate waarop ze aan zelfkritiek en reflexie doet. De kennis is er, de middelen zijn er, alleen de wil ontbreekt.

Deze bijdrage is geschreven naar aanleiding van de vijfde verjaardag van het overlijden van Pascal Decroos (20/04/'64-02/12/'97).

Dossier: Lastige journalisten

Geslaagde VVOJ-conferentie is maar een begin

De eerste Vlaams-Nederlandse conferentie over onderzoeksjournalistiek in Utrecht begin november kon op de belangstelling van ruim 200 deelnemers rekenen. Die waren grotendeels tevreden over de aangeboden workshops en computertrainingen. Zaken werden bijgeleerd, contacten werden gelegd - al of niet over de grens. Hopelijk wordt de kwaliteit van de onderzoeksjournalistiek er nu beter van.

— Guido Muelenaer

Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VOJ)

De begin dit jaar opgerichte Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VOJ) presenteerde op haar conferentie een mooi programma van achttien workshops en achttien computertrainingen. Omdat de maximumcapaciteit beperkt was, moesten er mensen geweigerd worden. Vooral de belangstelling voor de computertrainingen was massaal. Het allermeeste succes hadden de uiteenzettingen rond zoeken op internet. Boeiend was het verslag dat gebracht werd van een onderzoek in Vlaanderen en Nederland naar onderzoeksjournalistiek. Het vanuit Nederland stevig gesubsidieerde onderzoek, dat werd uitgevoerd in opdracht van de VVOJ, bracht een kwantitatief en kwalitatief beeld van de onderzoeksjournalistiek. Er werden in de geënquêteerde media 343 onderzoeksjournalisten geteld. Opvallend is het hoge aantal (87) journalisten die enkel aan onderzoeksjournalistiek doen. Die werden echter vooral in Nederland en nauwelijks in Vlaanderen aangetroffen.

De conferentie opende sterk met een lezing van de Amerikaanse Sarah Cohen van de Washington Post, die onlangs de Pulitzer-prijs, de meest prestigieuze journalistieke onderscheiding op deze wereldbol, mocht ontvangen. Ze gaf toelichting bij haar winnende project. Na het plenaire gedeelte op vrijdagmorgen verspreidden de journalisten zich over de verschillende workshops. In de evaluatie achteraf kreeg geen enkele workshop een onvoldoende mee en waren er veel die heel wat pluimen kregen. "Ik heb in twee dagen meer over mijn vak geleerd dan in de vijf jaar daarvoor", liet een Nederlandse freelancer zich ontvallen. Wel een belangrijke kanttekening betrof het gebrek, hier en daar, aan Vlaamse inbreng. In sommige workshops waren er geen of onvoldoende Vlaamse sprekers aanwezig (onder meer door last minute afzeggingen van Vlaamse kant), maar bovenal was ook het totaal aantal Vlaamse conferentiegangers aan de lage kant. De VVOJ telt momenteel een 170 Nederlandse leden en 30 Vlaamse. Een inhaaloperatie dringt zich dan ook op.

Ons Nederlands zusterblad (van de NVJ) suggereerde de volgende keer een conferentie te houden in Antwerpen of Brussel. Daarover buigt de VVOJ zich momenteel. Eind december vergadert het nieuwe (en verdubbelde) bestuur zich over de toekomst van de vereniging. Het opnieuw organiseren van een conferentie is daar maar één element van.

De VVOJ heeft zich vier grote doelen gesteld: kennis en ervaring uitwisselen, scholing, lobbyen en research. Wat kennis en ervaring uitwisselen betreft is de conferentie natuurlijk het middel bij uitstek, maar er wordt ook nagedacht over kleinschaligere initiatieven, zoals een VVOJ-café: een paneldiscussie waarbij ook de inwendige mens versterkt wordt. Verder hebben tijdens de conferentie de talrijk aanwezige freelancers een werkgroep opgestart. Ook werkgroepen rond bepaalde vakgebieden zijn denkbaar. De ontwikkeling van de website (www.vvoj.be) is een andere prioriteit. De bedoeling is om voor de leden (dus op een besloten deel van de website) een heel pak nuttige informatie te brengen. Zo komen al zeker de teksten die tijdens de conferentie gebruikt worden op de website. Ook rond de Wet Openbaarheid van Bestuur, waarmee journalisten officiële documenten kunnen opvragen, zal een praktische handleiding voorzien worden.

In het deel scholing zullen computertrainingen een belangrijk deel vormen. De VVOJ wil echter geen opleidingsinstituut uitbouwen, maar wel een soort waarmerk geven aan cursussen, lesgevers aandragen en gebruik maken van zijn netwerk om het aantal opleidingen en daarmee de kwaliteit van de onderzoeksjournalistiek te verbeteren.

Via lobbying wil de VVOJ de randvoorwaarden voor onderzoeksjournalistiek verbeteren. Dat kan gaan van het stimuleren van onderzoeksjournalistiek bij hoofdredacties, over het loskrijgen van subsidies voor VVOJ-activiteiten en onderzoek, tot het participeren in internationale netwerken. Met research tenslotte wil de VVOJ de lijn die is uitgezet met het op de conferentie voorgestelde onderzoek naar onderzoeksjournalistiek verderzetten. Natuurlijk blijft ook de verdere ledenwerving een prioriteit. Want hoe meer leden, hoe sterker de werking kan worden.

Gespeelde verliefdheid

Wat vooraf gaat. Een televisiejournalist wint het vertrouwen van een Moldavisch hoertje. Die informeert hem over de functionering van een prostitutienetwerk vanuit Chisenu naar België. Haar verhaal wordt de rode draad in zijn documentaire. De Albanese pooier wordt aangehouden en beweert nu dat de journalist verliefd was op het meisje en haar daarom voor zich alleen wou. Hij verplicht het meisje de journalist clandestien te filmen tijdens een ontmoeting in haar appartement. Dit lukt en de "verliefde" journalist loopt in de val.

De advocate van de pooier bezorgt journalist PLA van Het Nieuwsblad een copie van de video. Op zaterdag 9 november volgt zijn relaas: "Pooier filmt journalist met hoertje". En verder: "...film zal in de rechtszaal vertoond worden, du jamais vu."

In Het Laatste Nieuws doet journalist CDS er op 12 november nog een schepje bovenop: "VRT-journalist over de schreef met prostituee."

Mijn naam wordt niet genoemd, maar iedereen bij de VRT weet om wie het gaat. Ik krijg van hoofdredacteur Leo De Bock zwijgplicht op straf van ontslag, maar zelf staat hij wel de pers te woord. Dan blijkt dat de VRT de documentaire van Bouten nooit zal uitzenden en dat de Ter Zake-journalist een sanctie krijgt.

De volgende dagen publiceren bijna alle kranten artikelen over het ongewone voorval. Op 13 november word ik op eigen verzoek ondervraagd door de gerechtelijke politie in Brussel. Ik sta erop tekst en uitleg te verschaffen over de video van het hoertje. Ik bewijs de authenticiteit van mijn dagboek en bezorg de politie een copie van mijn aantekeningen van de bewuste 14de oktober, toen ik door de prostituee gefilmd werd. Daaruit blijkt dat ik niet verliefd op haar was maar een rol speelde. Als onderzoeksjournalist had ik geen andere keuze. Er zijn van het dagboek uitvoerige citaten verschenen in Humo en De Morgen. Ook mijn hoofdredacteur kreeg de nodige informatie.

Tijdens de ondervraging zetten de procureur en de onderzoeksrechter mij onder druk om de cassettes van de documentaire af te staan. Wat ik principieel weiger. Uiteindelijk sluiten we een compromis. Het gerecht mag de cassettes in mijn aanwezigheid op eigen kosten kopiëren in het productiehuis. Maar senator Dedecker, die recent in de documentaire investeerde, laat een aantal cassettes in veiligheid brengen. Hij beroept zich op zijn parlementaire onschendbaarheid. De onderzoeksrechter beveelt daarop een huiszoeking in de VRT en bij mij thuis en neemt een tiental cassettes in beslag. Ik zal ze pas vijftien dagen later terugkrijgen.

Guy Bouten

De VRT top beraadt zich intussen over mijn lot want door de talrijke krantenberichten is de naam van het instituut in opspraak gekomen. Ik word op donderdag 14 november ontslagen. Maar staat die sanctie wel in verhouding tot de "fout" die ik zou begaan hebben ?

Waarom contacteerden de journalisten PLA en CDS mij niet alvorens te publiceren? Dan hadden ze vernomen dat ik niet in de "werkkamer" van het hoertje vertoefde, maar op haar uitdrukkelijk verzoek in haar appartement. En dit al voor de vijfde keer ! Dat het meisje mij stalkte en niet omgekeerd. Zij heeft me sedert die bewuste 14de oktober trouwens al een tiental keer getelefoneerd ! Dat ik om informatie te verkrijgen en haar vertrouwen te winnen een rol moest spelen, namelijk die van verliefde journalist. Dat de twee journalisten hebben gezondigd tegen een grondregel in het vak, te weten: "feiten zijn heilig, commentaar is vrij". Ze namen nooit contact op met mij en hebben de feiten verkeerd gedeuid of helemaal verzwegen. De twee journalisten lieten zich trouwens manipuleren door de advocate van de pooier.

Ook de VRT gaat niet vrijuit. Onderzoeksjournalistiek is er, ondanks enkele mooie intenties, ten dode opgeschreven bij gebrek aan geld. Hoofdredacteur Leo de Bock gaf blijk van een gebrek aan leiderschap. Wat voor zin heeft het 25 jaar het beste van jezelf te geven als je bij de eerste moeilijkheid in de steek wordt gelaten, ja zonder meer wordt gedumpt. Dat de Albanese mafia mij rauw lust neem ik nog op de koop toe. Maar dat de VRT mij losliet, heeft mij zwaar ontgoocheld.

DE ZAAK -

Het ontslag van VRT-televisiejournalist Guy Bouten op 14 november, bleef de voorbijaar voor de redactie van De Journalist en op andere redacties van De Persgroep het ontslag betreurd. "Onaanvaardbare benaderingswijze van de journalisten van de VRT. Weliswaar "hadden de journalisten op een serenere manier kunnen worden omgekeerd". Zo is onvoldoende gezocht naar een aanvaardbare benadering van de journalisten voor zorgen dat journalist Bouten niet laten gelden.

Intussen vroeg De Journalist de hoofdredactie van De Persgroep om de gebeurtenissen nog eens van de grond af te brengen volgende tegenspraak op.

Guy Bouten: 'Zwaar ontgoocheld in de VRT'

Foto: Johan Van Cutssem

Anderzijds

- BOUTEN

Journalist Guy Bouten, half de weken nazinderen aan de tijdschriften. In een mededeling heeft de redactie medegedeeld dat "het ongetwijfeld was en is over de journalist discussie mogelijk", aldus de redactie. De meningsverschillen op een gebied zijn uitgeklaard dan nu het geval is. Het gaat naar een voor beide partijen uitgeklaard dossier." De VVJ zal er mee rekening houden al zijn rechten voluit kan worden gebruikt.

beide protagonisten - Bouten en de VRT-nieuwsdiensten - om de redactie af te schrijven. Dat leverde

Foto: Phille Deprez

Leo De Bock: 'Ontslag niet deontologisch gemotiveerd'

redactioneel en onafhankelijk van commerciële, politieke, particuliere en groepsbelangen kan opereren. Als hij hierover een conflict heeft met zijn hoofdredacteur kan de journalist het redactiestatuutcollege samengeroepen. Guy Bouten was formeel begin augustus jl. gevraagd zijn reportagewerk over het prostitutienetwerk stop te zetten: een besluit van de hoofdredacteur tv op basis van ernstige deontologische bedenkingen. Op dat ogenblik had Guy Bouten, die het niet eens was met die beslissing, het redactiestatuutcollege kunnen bijeenroepen. Dat heeft hij om onduidelijke redenen niet gedaan.

Anderzijds is er de deontologische code, een soort tegengewicht voor de gewaarborgde redactionele onafhankelijkheid van de jour-

nalist. In die code staat ondermeer dat elk personeelslid van de VRT zich zorgvuldig en loyaal moet opstellen. Zowel in zijn hoedanigheid van personeelslid tout court, en als journalist in opdracht van de VRT, maar ook in zijn activiteiten, journalistieke en andere, buiten de dienst. Precies omdat de impact van radio en televisie zo groot is in onze samenleving geniet de naam, de stem of het werk van een VRT-journalist heel veel weerklank en bekendheid. Dus als hij zijn VRT-opdracht behoorlijk wil vervullen, mag hij in geen geval het vertrouwen van het publiek in de onpartijdige en professionele werking van de VRT verstoren. Bovendien moet een onderzoeksjournalist op elk moment het vertrouwen en de steun van de hoofdredacteur hebben. Als één van beide partijen dat vertrouwen opzegt of willens en wetens schendt, is ernstig en verantwoord journalistiek werk in deze discipline onmogelijk.

We realiseerden ons dat dit ontslag in journalistenmiddens heel wat vragen en reacties zou losweken. Daarom hebben we er absoluut over gewaakt dat het redactiestatuut en de deontologische code rigoureus nageleefd werden.

Twee zaken moeten duidelijk worden onderscheiden. Enerzijds is er het redactiestatuut. Dat garandeert dat de journalist

Geschonden vertrouwen

Leo De Bock
Hoofdredacteur Televisienieuwsdienst VRT
Jos Bouveroux
Hoofdredacteur radionieuwsdienst VRT
Leo Hellemans
Hoofdredacteur vrtnieuws.net

nalist. In die code staat ondermeer dat elk personeelslid van de VRT zich zorgvuldig en loyaal moet opstellen. Zowel in zijn hoedanigheid van personeelslid tout court, en als journalist in opdracht van de VRT, maar ook in zijn activiteiten, journalistieke en andere, buiten de dienst. Precies omdat de impact van radio en televisie zo groot is in onze samenleving geniet de naam, de stem of het werk van een VRT-journalist heel veel weerklank en bekendheid. Dus als hij zijn VRT-opdracht behoorlijk wil vervullen, mag hij in geen geval het vertrouwen van het publiek in de onpartijdige en professionele werking van de VRT verstoren. Bovendien moet een onderzoeksjournalist op elk moment het vertrouwen en de steun van de hoofdredacteur hebben. Als één van beide partijen dat vertrouwen opzegt of willens en wetens schendt, is ernstig en verantwoord journalistiek werk in deze discipline onmogelijk.

We waren bijgevolg van oordeel dat Guy Bouten duidelijk tekort geschoten is in zijn rechten en plichten als personeelslid. Hij heeft de instructies van zijn hoofdredacteur bij herhaling naast zich neergelegd. Ondanks de nadrukkelijke eis van de hoofdredacteur dat Guy Bouten zijn project zou stopzetten heeft hij zijn activiteiten buiten de dienst verder gezet. Zonder de uitdrukkelijk voorgeschreven cumulatie-toestemming trouwens en telkens met de verzwarende omstandigheid dat wat hij deed het imago en de geloofwaardigheid van de VRT schade toebrengt en het vertrouwen van het publiek in de professionaliteit en onpartijdige berichtgeving van de VRT aantastte. De beslissing die we hebben genomen is dan ook volledig conform met het redactiestatuut en de deontologische code.

Ten slotte: de deontologische bedenkingen bij de manier waarop Guy Bouten zijn onderzoeksjournalistiek voerde, hebben de beslissing van de hoofdredacteurs gemotiveerd dat Guy Bouten zijn reportagewerk diende stop te zetten, maar staan buiten de beslissing van de VRT tot ontslag van Guy Bouten.

Minderhedenforum werkt aan nieuwe inventaris allochtone aanspreekpunten

Forum van Etnisch-Culturele Minderheden

Wat je zonder mij doet, doe je tegen mij. Die woorden van Gandhi vormden het leidmotief bij de oprichting, in 1999, van het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden. Het Forum kreeg de taak om de communicatie tussen de migrantengroepen te bevorderen, en zo tot gezamenlijke standpunten te komen. Zo ging het Forum tevens een gesprekspartner vormen voor de overheid.

In zijn eerste werkjaren engageerde het Forum zich rond drie thema's: jeugd, onderwijs en media. Het laatste aandachtspunt houdt in dat het Forum zich volop inspant om de communicatie tussen media en allochtonen te bevorderen. Allochtonen zien zichzelf maar in de media komen als er problemen zijn. De enige positieve of neutrale rollen waarmee zij in de media geraken, liggen in de domeinen sport, dans en muziek. Er is nog wel Alida Neslo, en verder Phara de Aguirre, maar geen Babel of Couleur Locale meer. De openbare omroep wilde wel dat haar personeelsbestand beter aansloot bij de nieuwe bevolkingssamenstelling, maar "zo weinig allochtoon talent bood zich aan...".

Ook de AVBB nam in 1994 een initiatief. Naast een reeks Aanbevelingen voor de berichtgeving over allochtonen, werd samen met het Centrum voor Kansengelijkheid en Racisme-bestrijding een inventaris opgemaakt met allochtone aanspreekpunten uit alle maatschappelijke sectoren. Deze gids fungeerde als een hulpmiddel

voor de media om het aantal neutrale en positieve rollen voor allochtonen in de media te vergroten. Op dit ogenblik werkt ons Forum aan een actualisering van dit document uit 1994.

Intussen hebben we er de invloed van '11 september' bij. We hoorden faillietverklaringen uitroepen over het integratiebeleid in onze contreien. Maar het Forum organiseerde ook al twee provinciale ontmoetingsdagen tussen media en allochtonen, als vervolg op een ontmoetingsdag tussen allochtonen en VRT. Verder is er weer een beetje meer allochtoon talent in mediadienst. Bij de VRT en De Morgen bijvoorbeeld zijn mensen duidelijk aangetrokken om hun capaciteiten, en niet om hun allochtoon zijn.

Het Forum organiseert op 14 december in het Provinciehuis van Hasselt zijn derde Provinciale Ontmoetingsdag Media en Allochtonen. Inschrijven kan nog via info@minderhedenforum.be. De vierde (tevens laatste) Ontmoetingsdag is gepland op 26 april 2003 in Brussel.

Voor medewerking aan de Gids schrijf men naar danny@minderhedenforum.be.

Alle inlichtingen bij het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden vzw, Gallaitstraat 76/2 bus 14, te 1030 Brussel.

Of bel of fax T. 02 245 88 30 – F. 02 245 58 32 – GSM 0486 717 717

Adieu gratis Lijnpas, leve de gratis Buzzy Pazz of Omnipas

Beroepsjournalisten die over een voor 2003 (!) geldige verminderingskaart 75% beschikken, kunnen bij een abonneerdersdienst van De Lijn een gratis netabonnement aanvragen. Je krijgt dan wel geen Lijnpas meer toegestuurd maar, afhankelijk van de leeftijd, een Buzzy Pazz of Omnipas. Met die pas kun je in 2003 gratis reizen met alle trams en (trolley)bussen van De Lijn in Vlaanderen. Wie tijdig zijn lidgeld heeft betaald, krijgt eerstdaags het vignetje 2003 voor zijn verminderingskaart toegestuurd. Alleen een verminderingskaart met een vignetje 2003 geeft recht op een gratis pas.

De gratis pas moet je schriftelijk aanvragen bij een abonneerdersdienst van De Lijn. Voeg bij die aanvraag een kopie van je identiteitskaart en van je geldige verminderingskaart ! De Lijn bezorgt je dan zo snel mogelijk je abonnement. Stuur je aanvraag naar de abonneerdersdienst van de plaats waar je woont.

- * De Lijn Antwerpen, Grotehandstraat 58, 2018 Antwerpen
- * De Lijn Oost-Vlaanderen, Brusselsesteenweg 361, 9050 Gentbrugge
- * De Lijn Vlaams-Brabant, Martelarenplein 19, 3000 Leuven
- * De Lijn West-Vlaanderen, Nieuwpoortsesteenweg 110, 8400 Oostende
- * De Lijn Limburg, Grote Breemstraat 4, 3500 Hasselt

Herman Welter

Onder embargo

Jan Vandenwyngaerden vertrekt op 1 februari e.k. bij Sanoma Magazines Belgium, waar hij momenteel nog directievoorzitter en gedelegeerd bestuurder is. Vandenwyngaerden gaat aan de slag bij Promedia. Eerder dit jaar vertrok ook al uitgever Philip Van Bost bij Sanoma, de uitgever van ondermeer Humo en Flair. ●●● Het beeld van die ratten en dat zinkend schip doet de betrokkenen al te veel oneer aan, maar toch: zouden de Finse eigenaars iets in hun mars hebben met Sanoma België? ●●● Wie is Christian Van Thillo? In journalistieke kringen boven de Moerdijk heerst grote onzekerheid over wie nu eigenlijk via de overname van Het Parool vanuit Vlaanderen de Nederlandse perswereld binnen gedrongen is. In dat kader werd ook Yves Desmet, van De Morgen, door De Groene Amsterdammer uitgenodigd om een portret te schilderen van zijn broodheer. ●●● Yves blijkt Christian een heel toffe knul te vinden. Dat beeld van de Vlaamse Berlusconi bijvoorbeeld klopt niet, betoogt Desmet. Van Thillo heeft immers geen politieke ambities, moeit zich ook nauwelijks – alleen maar na de publicatie en een enkele keer voordien – met de inhoud van de krant, en een yup is hij ook al niet. Desmet in De Groene: "Voor Van Thillo is het allemaal best, zolang de groei er maar blijft inzitten en de cijfertjes op de resultaatrekening zwart kleuren, en niet rood." ●●● Intussen vindt er in de Nederlandse dagbladsector een kaalslag zonder voorgaande plaats. Onze zustervereniging, de NVJ, vreest dat er de komende drie jaar zevenhonderd fulltime jobs – of een vijfde van de werkgelegenheid – worden geschrapt. Tevens zullen honderden freelancers zonder werk vallen. ●●● De NVJ heeft de Nederlandse overheid opgeroepen dringend tussenbeide te komen. "Wat nu verloren gaat aan pluriformiteit en werkgelegenheid komt nooit meer terug", zei NVJ-secretaris Hans Verploeg. ●●● De VUM heeft zich ingekocht in de exploitatiemaatschappij van de Oost-Brabantse televisieomroep ROB-tv. Grote concurrent De Persgroep is zoals geweten al langer actief in de audiovisuele sector met VMMa en ATV. ●●● De VMMa van haar kant stopt aan het eind van het jaar met Radio Mango, een lokaal radionetwerk dat zich over heel Vlaanderen uitstrekt. VMMa behoudt natuurlijk wel de landelijke radio Q-Music. Intussen wordt Topradio uitgebouwd tot de radiopoot van de VTM-muziekzender JIMtv. ●●● Werk! EthiCom, een adviesbureau voor communicatie dat de persrelaties voor diverse NGO's en social-profitorganisaties verzorgt, zoekt "jong afgestudeerde journalisten en copywriters". Kandidaten sturen een C.V. en 1 voorbeeldartikel naar info@ethicom.be. ●●● Een journalist van La Dernière Heure moet zich momenteel verantwoorden voor de correctionele rechtbank van Brussel, omdat hij de identiteit zou hebben prijsgegeven van het slachtoffer van een zedendelict. Dat is iets wat artikel 378bis van het Strafwetboek verbiedt. ●●● Het parket eist liefst 2 jaar cel en een boete van € 3.000, ook al omdat de betrokken journalist in drie verschillende dossiers uit de bocht zou zijn gegaan. De journalist en de hoofdredactie van LDH relativeren de zaak. Alvast in één van de drie dossiers werd de naam van het slachtoffer niet gepubliceerd, maar is enkel een algemene persoonsbeschrijving gegeven. ●●● De moord op een Antwerpse allochtoon en de rellen die erop volgden hebben niet alleen politici maar ook de Antwerpse politie deerlijk in de war gebracht. Zo werd op 28 november jl., in de marge van de arrestatie van Abou Jahjah, ook een journalist van de Nederlandse Ikon-radio aangehouden. Weer vrijgelaten, moest journalist Hermsen het zonder zijn inbeslaggenomen materiaal stellen. ●●● De VJ stuurde protestbrieven naar burgemeester Detiège, hoofdcommissaris Lamine, en minister van Binnenlandse Zaken Duquesne. En wacht tot vandaag op een antwoord (zie ook pagina 9). ●●● Ook de vrijlating van Abou Jahjah en de persconferentie die hij vervolgens gaf in het Antwerpse IPV, bleven niet zonder schermutselingen. Toen VTM-journalist Kris Borgraeve vlak voor de persconferentie een glas water wilde nuttigen, werd hij tot twee keer toe door bodyguards van de leider van de Arabisch-Europese Liga gesommeerd om zijn glas neer te zetten. ●●● Kris begreep uit de toelichting van de AEL-militanten dat ze hem ervan verdachten met het glas hun leider te willen vermoorden. De VTM-reporter dringt er bij de verantwoordelijken van het Antwerpse Perscentrum op aan om voortaan zelf voor de veiligheid rond dergelijke persconferenties in te staan, "zodat externe veiligheidsdiensten ons niet meer op zo'n manier kunnen intimideren." ●●● Wie is de commentator van een (regeringsgezinde) krant die zijn wijn aankoopt met de federale premier en diens partijvoorzitter, zoals VJ-voorzitter Luc Standaert in zijn Van de Redactie in onze vorige editie onthulde? Vroegen talloze journalisten en ook Koen Meulenaere in Knack zich af. ●●● De Journalist huldigt in deze consequent het credo dat pijnlijke waarheden vaak beter enigszins verhuld worden dan dat ze in al hun naaktheid worden gepresenteerd. Maar met zijn Toscaanse piste zit Meulenaere natuurlijk aardig op het goede spoor. ●●● Over de causerie van federaal premier Guy Verhofstadt (VLD) over 'Pers en Politiek', in het kader van de MediAcademie van De Persgroep op 12 november jl., kunnen we u jammer genoeg helemaal niets onthullen. Verhofstadt, anders best in vorm, stond erop dat alles wat hij vertelde off the record bleef. Van zijn kant houdt De Journalist zich zoals steeds strikt aan zijn deontologie. ●●● Het zal je maar overkomen. Telefacts neemt met je instemming beelden op van je overleden moeder in het kader van een reportage over de palliatieve verpleging van terminale patiënten. En zes jaar later zie je die beelden terug in een VTM-nieuwsuitzending over een organisatie die personen die hun leven willen beëindigen bijstaat bij zelfdoding. ●●● VTM erkende dat ingevolge 'tijdnood' de beeldkeuze onoordeelkundig was gebeurd. Niettemin spreekt de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie in een uitspraak van 16 oktober van een "ernstige deontologische fout". ●●● Ook de VRT kreeg een tik op de vingers van de VGR. Radio 2 Antwerpen maakte in een reportage over een incident in de gemeente Westerlo ten onrechte geen melding van de rol van de VLD-oppositie, aldus de Geschillenraad. Aldus kwam de VRT tekort aan zijn plicht van onpartijdigheid en waarheidsgetrouwheid. ●●● In Nepal – het land dat een aanzienlijke wapenbestelling plaatste bij het Belgische FN – worden de mensenrechten intensief geschonden. Volgens Reporters sans Frontières worden op dit moment "honderden journalisten en andere mensenrechtenactivisten preventief en totaal onwettig door de regering vastgehouden". Meer info op www.rsfo.org of www.insec-nepal.com. Is ook een manier om de pers aan banden te leggen natuurlijk. ●●● In onze reeks 'Het is de schuld van de pers', dit keer aandacht voor de Miss Worldverkiezingen, die zoals geweten niet in Nigeria konden doorgaan na zware rellen tussen moslims en christenen die aan minstens 200 mensen het leven kostten. Volgens de organisator van de verkiezingen lag een column in een Nigeriaanse krant aan de oorsprong van alles. De journalist had geschreven dat de profeet Mohammed mogelijk een Miss World als bruid zou hebben gekozen. ●●● De Nigeriaanse regering dan weer schoot met scherp op de 'internationale pers'. Die zou te veel aandacht hebben besteed aan een veroordeling tot steniging van een overspelige Nigeriaanse vrouw, en de boycotactie van enkele missen hierrond. ●●● De 'Alliance of Independent Press Councils of Europe' (AIPCE), waarin de AVBB al geruime tijd participeert, heeft een uitstekende website gebouwd, boordevol interessante informatie over journalistieke beroepsethiek. Surfen naar www.presscouncils.org. Ook de Vlaamse Raad voor de Journalistiek (zie pagina 17) is inmiddels in de lijst van onafhankelijke persraden opgenomen. ●●● De AIPCE vecht overigens sinds enige tijd een oorlogje uit met de WAPC – de World Association of Press Councils, met als inzet de internationale overkoepeling van nationale journalistenbonden en persraden. De AIPCE verwijt de WAPC ook door de overheid ingerichte persraden onder haar vleugels te hebben. Wat een miskennis is van authentieke zelfregulering. ●●●

IPV Antwerpen opent feestelijk de deuren

Marc Veldeman
IPV

In de schaduw van Brabo, op de Antwerpse Grote Markt, is op woensdag 27 november het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) officieel geopend. Meer dan 150 genodigden uit de mediawereld en uit politieke en socio-economische middens woonden de langverwachte openstelling van het historische pand Roodenborch bij. Blikvanger was het nagelnieuwe Interactief Mediacentrum op het gelijkvloers.

Volgens een meerjarenovereenkomst met de politieke overheden is het IPV verzekerd van een financiële steun tot en met 2005. De overeenkomst werd tijdens de openingsplechtigheid ondertekend door Vlaams minister voor Media Dirk Van Mechelen, eerste gedeputeerde van de provincie Antwerpen Ludo Helsen en schepen voor Communicatie van de stad Antwerpen Chantal Pauwels. Aan journalistenzijde zetten voorzitter Raymond De Craecker van de VJ Antwerpen-Limburg en voorzitter Kurt Tuerlinckx van de vzw Antwerps Pershuis hun handtekening.

Terwijl er simultaan op de 2de verdieping (polyvalente zaal) en in de historische persclub in de kelder genoten werd van een verzorgde receptie in feestelijk kader, werden de bezoekers in het mediacentrum

getrakteerd op een demonstratie van de digitale krantenkiosk. Dit technologisch hoogstandje print on-line via satellietverbinding 106 verschillende dagverse kranten op A3-formaat, afkomstig uit 3 werelddelen. Een absolute Benelux-primeur, want zelfs onze collega's van het Perscentrum Nieuwspoor in Den Haag (nota bene de uitvalsbasis van het Nederlandse bedrijf PEPC dat de krantenkiosk ontwikkelde) moet het tot nu toe zonder dit wonder van techniek stellen...

Dat het IPV sinds kort ook een infopunt van het Dagbladmuseum herbergt, zal niemand ontgaan zijn. Conservator George Blommaert bedacht iedereen met een ludiek gelegenheidsdrukwerk, vervaardigd op de 150 jaar oude "La Nationale"-drukkers, die vooraan in het Mediacentrum opgesteld staat.

Essentieel is dat alle journalisten die in Antwerpen op zoek zijn naar werk-, interview- of vergaderruimte steeds met open armen onthaald worden in het IPV, waar ze in optimale omstandigheden hun vak kunnen uitoefenen. Voor alle bijkomende informatie kan u tijdens de kantooruren terecht op telefoonnummer 03/225.15.64, e-mail: ipv@pandora.be.

Foto: Bert Hulscmans

Kurt Tuerlinckx, voorzitter van het IPV, keurt in het bijzijn van conservator van het Dagbladmuseum George Blommaert en Vlaams minister van Welzijn Mieke Vogels (Agalev) een oorkonde, die pas van de 150 jaar oude "La Nationale"-drukkers rolde.

Redacteur gezocht

Campuskrant, het tijdschrift van de K.U. Leuven, is op zoek naar een deeltijds (80%) redacteur (m/v) voor een tijdelijk contract van 17/2/2003 tot en met 30/6/2003 en voor een tijdelijk contract van 1/9/2003 tot en met 30/9/2003.

Opdrachten: artikels taalkundig en stilistisch verbeteren, inkorten en herschrijven waar nodig, drukproeven nakijken, freelance medewerkers brieven, korte stukjes schrijven, foto's selecteren, ...

Profiel: u hebt een universitair diploma, bij voorkeur Germaanse Talen, optie Nederlands, beschikt over een grondige kennis van het Nederlands, een uitgesproken schrijfvaardigheid en bij voorkeur enige relevante ervaring. U bent stressbestendig en nauwkeurig, en bereid in deadlineperiodes de nodige flexibiliteit aan de dag te leggen.

Interessé? Stuur dan vóór 6 januari 2003 een gemotiveerde sollicitatiebrief met cv naar Ilse Vanwoezer, Personeelsdienst K.U.Leuven, Parijsstraat 72b, 3000 Leuven, ilse.vanwoezer@pers.kuleuven.ac.be

ZIN OM 2500 EURO
OP ZAK TE STEKEN?
NEEM DEEL AAN DE **PERSPRIJS 2003**
VAN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

PROVINCIE
VLAAMS-BRABANT

Misschien schreef u de afgelopen twee jaren wel een artikel over Vlaams-Brabant. Een doorwrochte analyse van de taal-faciliteiten in de Vlaamse Rand, een reeks over het economisch weefsel rond de luchthaven, een luchtig verslag over een regionaal initiatief... Elk geschreven werk dat bijdraagt tot een betere beeldvorming van de provincie Vlaams-Brabant (bestuur en/of regio) en dat in 2001 of 2002 werd gepubliceerd in de Vlaamse media kan meedingen. Kandidaturen zijn welkom tot eind januari 2003.

Meer inlichtingen, reglement en deelnemingsformulier bij de Provincie Vlaams-Brabant, Informatiedienst, Diestvasteenweg 52, 3010 Leuven, tel. 016-26 71 64, info@vl-brabant.be, <http://www.vlaamsbrabant.be/reglementen>

Raad voor de Journalistiek wenst zichzelf niet te veel werk toe

Middels een persconferentie en een avondlijke feestzitting is de Raad voor de Journalistiek op 2 december publiek gelanceerd. "Ik hoop dat de Raad zo weinig mogelijk zal moeten tussenkomen", sprak de kersverse voorzitter Eric Brewaeys, die in zijn gewone leven rechter in de Raad van State is.

Pol Deltour

Foto: Jos Verhoogen

Eric Brewaeys, voorzitter van de RvdJ: 'Geen inquisitie, wel redelijke oplossingen nastreven.'

De Raad voor de Journalistiek, een gezamenlijk initiatief van de VJ en het gros van de Vlaamse mediadirecties, moet vanaf nu een antwoord bieden op alle vragen en klachten omtrent journalistieke beroepsethiek. Dat is althans wanneer andere zelfreguleringsmechanismen zouden falen, aldus RvdJ-voorzitter Brewaeys. "In de allereerste plaats speelt de individuele verantwoordelijkheid van elke journalist. Vervolgens dienen ook de hoofdredacties en directies hun verantwoordelijkheid op te nemen voor wat gepubliceerd of omgeroepen wordt. Rijst er alsnog een probleem, dan komt het de Ombudsman van onze Raad toe maximaal minnelijke regelingen te treffen tussen journalist en klager. Het is pas wanneer ook dat niet lukt, dat de Raad als zodanig aan het werk gaat. Niet als een soort van inquisitie, wel om de problemen op een redelijke manier op te lossen."

Vlaams minister van Media Dirk Van Mechelen (VLD) had woorden van lof voor de initiatiefnemers. "Ik geloof rotsvast in dit initiatief, dat zowel binnen als buiten de sector op veel krediet kan rekenen." Van Mechelen beloofde dat de Raad verder op een jaarlijkse finan-

ciering van de Vlaamse overheid kan rekenen - "dit zonder dat zijn onafhankelijkheid in het gedrang komt, laat dat duidelijk zijn."

De VRT werd door de minister opgeroepen om zich eindelijk voluit te engageren in het project. "Tony Mary, steek de Rubicon over", heette het. De VRT participeert op dit moment enkel als waarnemend lid. Voorlopig weigert de openbare omroep zich te onderwerpen aan de beoordelingsbevoegdheid van de Raad, wat deelname aan de ombudswerking niet uitsluit. Een protocol in die zin is op dit ogenblik in de maak.

Ook de Gentse hoogleraar Dirk Voorhoof noemde de nieuwe Raad een stap vooruit. "Voor de eerstelijnswerking vanwege de ombudsman is een verbetering ten overstaan van de oude Raad voor Deontologie." Volgens Voorhoof leren de recentste mediaveldslagen in het kader van de zaak-Dutroux nog maar eens dat er inzake journalistieke deontologie veel werk aan de winkel is.

"Toch is de Raad geen wondermiddel", aldus nog de Gentse mediajurist. "Ook behoorlijke werkomstandigheden, verloning en opleiding zijn belangrijk. Wat niet belet dat de zestien journalistieke opleidingen die we nu hebben, van het goede te veel zijn." Voorhoof had tot slot bedenkingen bij de recrutering van de leden van de Raad, die zijns inziens een stukje transparanter en democratischer, en tegelijk ietsje minder 'masculien' had gekund.

De Raad voor de Journalistiek (RvdJ) is een coproductie van de Vereniging van Vlaamse beroepsjournalisten (VJ), de Vereniging van Journalisten van de Gespecialiseerde Pers (VJPP), en verder de uitgevers van de Vlaamse kranten- en weekbladen, de regionale televisiezenders, VTM, en nog een aantal omroepen en productiehuisen. "De Raad voor Deontologie, die de AVBB in 1995 oprichtte, bestond uitsluitend uit journalisten", aldus RvdJ-ondervoorzitter Patrick Martens. "Hierin waren de uitgevers niet vertegenwoordigd, alhoewel zij ook verantwoordelijkheid dragen over de redactionele inhoud van de krant."

Concreet kan iedereen bij de RvdJ terecht voor een klacht in verband met deontologische kwesties, zoals het verkeerd weergeven van feiten, het vernoemen van verkeerde personen bij een bepaald feit, enzovoort. Omdat het niet in de bedoeling ligt om sanctionerend op te treden of om disputen op de spits te drijven, werd een centrale rol toebedeeld aan de ombudsman voor de journalistiek. De keuze viel hiervoor op Flip Voets, ex-VRT-journalist en voormalig eindredacteur van de Juristenkrant. Hij zal in eerste instantie als bemiddelaar optreden en beide partijen rond de tafel brengen om de zaak uit te praten. Mislukt Voets in die poging, dan neemt de voltallige RvdJ het over. Die bestaat uit 18 leden: 6 journalisten, 6 vertegenwoordigers van de mediadirecties en 6 externe experts (zie De Journalist van 6 november 2002). (KV)

De RvdJ is gevestigd op de 3de verdieping van het Internationaal Pers Centrum (IPC) in de Résidence Palace (blok C), Wetstraat 155 te 1040 Brussel. Daar heeft ook ombudsman Flip Voets zijn kantoor.

De ombudsman en de Raad kunnen bereikt worden op telefoonnummer 02/230.27.17 of via www.rvdj.be

De oprechte emoties van Annemie Struyf

Geen valse pathetiek, maar eerlijke en zuivere ontmoetingen met mensen die zich bewegen op de grens van leven, liefde en dood. Dat is wat Weekend Knack-journaliste Annemie Struyf (41) ongetwijfeld van meerdere collega's in het reportagegenre onderscheidt. "Wederzijds vertrouwen en respect is daarbij onontbeerlijk", zegt ze. En een vleugje humor, zo blijkt.

———— Marleen Franssen

Foto: Johan Van Cutsem
'De kunst is vaak van niet te hard te zoeken.'

We ontmoeten Annemie in Kessel-Lo, waar ze woont. Er heerst een drukte van jewelste. Haar oudste zoon zit volop in de examens en tijdens ons interview

komt haar echtgenoot terug van een buitenlandse reis. "Een gezin met vier kinderen in combinatie met deze job is soms zwaar, ja. Als ik bedenk wat ik soms allemaal op één dag doe, sta ik zelf versteld. Maar ik zou het niet anders willen. Ik doe ongelofelijk graag wat ik doe. Feitelijk vind ik in mijn werk wat anderen in hun vrije tijd zoeken."

Struyf zag haar werklust eerder dit jaar bekroond met de Dexia Persprijs voor de Nederlandstalige schrijvende pers. De jury classificeerde haar 'A la limite'-reeks in Weekend Knack als "indringende menselijke portretten, klassieke lijdensverhalen, doorweven met een optimistische en humoristische ondertoon".

De reeks kreeg zopas ook gestalte in het boek *A la limite*, Verhalen over leven, liefde en dood (uitgeverij Globe). De beklijvende verhalen krijgen een extra dimensie door de foto's van freelance fotografe Lieve Blancquaert. Beelden met een ziel, die perfect aansluiten bij de integere manier waarop Struyf haar onderwerpen benadert. "Lieve en ik zijn door de jaren heen een onafscheidelijk team geworden. We voelen mekaar perfect aan. Net zoals ik mensen dikwijls tegen zichzelf bescherm door bepaalde dingen net niet te zeggen, maakt Lieve vaak beelden die meer verhullen dan onthullen. Precies daarin ligt de kracht van de verhalen", zegt Annemie.

Het boek is niet louter een selectie van de sterkste reportages uit de artikelenreeks in Weekend Knack. "Het is vooral ook een relaas over vriendschap, over persoonlijke, leuke, trieste en grappige tot hilarische dingen die we samen meemaakten terwijl we op reportage waren. Allemaal gebeurtenissen die je wel tegen je vrienden vertelt, maar die we om praktische redenen niet in de reportages kwijt konden." Humor neemt daarin een niet onaanzienlijke plaats in, zo blijkt. "Lieve en ik hebben al heel wat afgelachen. Dat moet ook, vind ik, zelfs al ben je met diepgaande dingen bezig die met dood of verlies te maken hebben. Ik ben ervan overtuigd dat humor nodig is om sommige onderwerpen voor de lezer verteerbaar te

maken. Anderzijds mag die lichtheid ook weer niet te groot worden, want dan wordt ze ondraaglijk. Dat is precies wat ik uit mijn eerste boek geleerd heb, namelijk dat elke situatie een voor- en een achterkant heeft, dat pijn en geluk heel dicht bij mekaar liggen."

In 1996 publiceerde Struyf haar eerste boek, *Het kleine sterven*, een neerslag van jarenlang intensief contact met zieke en stervende kinderen. Dat bracht meteen ook een ommekeer in haar professionele carrière. "Ik ben van opleiding pedagoge en voordat ik als journaliste aan de slag ging, stond ik in het onderwijs, was ik assistent op de unief en heb ik aan een doctoraalthesis gewerkt. In dat verband had ik een aantal interviews gedaan en artikels gemaakt rond palliatieve zorgen. Daar ontdekte ik een boeiende grenswereld die zeer intens was en die ik nog nergens in de literatuur was tegengekomen. Vandaar ook dat ik er een boek over wilde schrijven", zegt Annemie.

Het boek werd uitermate goed onthaald. Na de publicatie ervan werd Struyf door Humo gevraagd om op freelance basis een artikelenreeks rond palliatieve zorgen te maken. Nadien maakte ze nog andere reeksen voor Humo, over vrouwen en passie bijvoorbeeld. Ondertussen was ze al tot de ontdekking gekomen dat het schrijven haar wonderwel goed afging.

Toen Weekend Knack Struyf in 1999 een vast contract op de redactie aanbod, twijfelde ze geen seconde. "Als freelancer had ik de indruk dat ik een toeleveringsbedrijf was voor teksten. Bovendien had ik bij Humo weinig contact met de redactie. Dat miste ik. Ik wilde opnieuw collega's rondom me hebben. Ik besef wel dat ik nu in een zeer comfortabele situatie zit. Ik zit niet elke dag op de redactie en er is door de jaren heen een zeker vertrouwen gegroeid waardoor ik in de luxe verkeer dat ik me in vrijwel alles kan en mag verdiepen waar ik spontaan en oprecht in geïnteresseerd ben."

Ondertussen is ze alweer volop in de weer met de voorbereiding voor haar volgende reportage. In maart vertrekt ze samen met Lieve Blancquaert naar Vietnam voor een reportage over kinderprostitutie en vrouwen die getekend zijn door de oorlog. "We gaan nooit over-gestructureerd te werk, maar het is ook niet zo dat we zomaar vertrekken en zien wat er van komt. Nu komt het erop aan om de nodige contacten met mensen in het milieu te leggen. Maar op de één of andere manier ontmoeten we steevast de juiste mensen op de juiste plaats en vallen alle puzzelstukjes wonderwel in mekaar. De kunst daarbij is vaak dat je niet te hard moet zoeken".

VERZEKERING VOOR BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID

De verzekering voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand die de AVBB voor haar leden heeft ondertekend, is niet uitsluitend bedoeld voor journalisten die te maken hebben met gevoelige dossiers of grote reportages. Alle beroepsjournalisten of stagiaars, zowel zelfstandige als loontrekkende, kunnen er hun voordeel mee doen.

Het aantal gerechtelijke vorderingen tegen journalisten is de voorbije jaren aanzienlijk toegenomen. Deze vorderingen hebben niet enkel betrekking op ontsporingen in belangrijke politieke, gerechtelijke of economische dossiers. Evengoed betreft het schadeclaims rond minder opzichtige berichtgeving. Iemand vindt bij voorbeeld dat zijn standpunt verkeerd is weergegeven. Een slachtoffer van een verkeersongeval neemt het niet dat hij met zijn foto in de krant komt. Iemand vindt dat een televisiezieker zich totaal ongeoorloofd in zijn privéleven heeft gemengd. Of een bedrijf is van oordeel dat een bepaalde berichtgeving, ook al is ze niet helemaal foutief, toch belangrijke materiële schade berokkent aan de onderneming...

Op gerechtelijk niveau zijn er twee ontwikkelingen waar te nemen.

Enerzijds gaan rechtscolleges meer dan vroeger in op substantiële schadeclaims, in plaats van zich zoals vroeger te beperken tot een symbolische frank. Anderzijds stelt het gerecht de uitgevers van persbedrijven en andere mediabazen buiten de zaak, van zodra de journalist gekend is in België. Dit heeft tot gevolg dat journalisten vaak zelf hun gerechtelijke verdediging moeten torsen en dat ze zelf moeten opdraaien voor een eventuele schadevergoeding.

De groepsverzekering die we u aanbieden omvat een drievoudige bescherming:

- 1) **Rechtsbijstand** voor de burgerlijke rechtscolleges, de strafrechtscolleges en - voor de journalist in loonverband - voor de arbeidsrechten, dit vanaf de "schadeclaim" (zijnde een klacht, een oproeping door de politie, een protestbrief van een derde, de dreiging om gedagvaard te worden) of het ontslag...
In al die gevallen geniet de verzekerde van rechtsbijstand met inbegrip van de erelonen van een advocaat.
- 2) **Het dragen van eventuele schadevergoedingen** waartoe de journalist veroordeeld kan worden, dit tot een bedrag van 247.893,00 Euro. Gedekt wordt de schade veroorzaakt aan derden in de uitoefening van zijn of haar journalistieke activiteit. Het gaat onder meer om de schade die voortvloeit uit fouten, onnauwkeurigheden, vergissingen, weglatingen, indiscreties, maar evengoed uit het verlies, de vernietiging of de verdwijning van documenten die om beroepsredenen bijgehouden werden.
- 3) Tenslotte is er de dekking van lichamelijke, stoffelijke of onstoffelijke schade die de journalist bij de uitoefening van zijn beroep aan een derde toebrengt.

De jaarpremie belooft 52,22 Euro,

en is over te schrijven op rekeningnummer 068-0728070-15 van de AVBB, Résidence Palace, Blok C, Wetstraat 155, 1040 Brussel - tel. 02/235.22.70 - fax 02/235.22.72 - e-mail: avbb@journalist.be

Wie intekent ontvangt een attest van de verzekeringsmaatschappij :

MARSH, Vorstlaan 24, 1170 Brussel - tel. 02/674.91.06 - Fax 02/674.99.52

JOURNALISTEN IN LAST ? DE VVJ IS ER OOK IN 2003 VOOR U

In De Journalist van oktober 2002 kon u reeds een uitnodiging vinden voor de hernieuwing van uw lidmaatschap van de Vlaamse Vereniging van beroepsjournalisten (VVJ) / Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB).
Heel wat beroepsjournalisten gingen hier reeds op in.
Voor de anderen volgen hier nog eens de nodige inlichtingen.

Het lidmaatschap van de VVJ is goed voor een pak voordelen: individuele dienstverlening, collectieve belangenbehartiging, prijsvoordelen op het openbaar vervoer, een abonnement op De Journalist, een exemplaar van het Jaarboek van de Belgische Pers (waarvan binnenkort de nieuwe editie van de persen rolt), interessante verzekeringsmogelijkheden, gerechtelijke bijstand, zelfregulering, ...
Meer info op het VVJ-secretariaat: tel. 02/235.22.70 (dagelijks van 9u30 tot 16 u).

Voor de beeldjournalisten (fotografen en filmmensen) verschillen de lidgeldbedragen enigszins, want zij genieten bovenop de algemene VVJ-service nog van een voor hen specifieke dienstverlening: het leveren van syndics bij belangrijke evenementen, poolvorming, fotowedstrijden en bemiddeling bij de Belgische Bond van Sportjournalisten (BBS) voor het verkrijgen van een sportperskaart tegen verminderd tarief.
Meer info hierover op het VVBJ-secretariaat: tel. 02/235.22.67 (elke maandag van 10 tot 13 u).

Beroepsjournalisten die in 2003 lid willen worden van de VVJ / VVBJ betalen hiervoor:

	Redacteuren (VVJ)	Foto- en filmjournalisten (VVBJ)
Beroepsjournalisten (brug)gepensioneerden	€ 105	€ 132
Stagiair-beroepsjournalisten	€ 70	€ 132
Ereleden	€ 75	€ 86
Bankrekeningnummers	210-0319706-46 (VVJ)	449-4630571-62 (VVBJ)

PS. U blijft als beroepsjournalist natuurlijk vrij om géén lid te worden van de VVJ.

Wil u over geldige persdocumenten blijven beschikken, dan dient u zich wel het validatievignet 2003 voor perskaart en/of autopersplaat aan te schaffen. Hou er dan tevens rekening mee dat u de dienstverlening van de VVJ ontbeert.

Jaarlijks validatievignet voor de nationale perskaart	€ 18
Jaarlijks validatievignet voor de autopersplaat	€ 28
Administratiekosten voor de persdocumenten 2002-2006 (voor niet-leden die nog niet in het bezit van hun perskaarten)	€ 50
Bankrekeningnummer	210-0319706-46 (VVJ)

